Amsterdam UMC
Universitair Medische Centra

Van ziekte naar werk, van werk naar gezondheid

29-10-2026

Frederieke Schaafsma

Disclosure

Geen persoonlijke belangen

Bijzonder hoogleraar Arbeids- en bedrijfsgeneeskunde NVAB

Subsidie gelden ZonMW, NWO, SZW

Hoofd Polikliniek Mens en Arbeid, Amsterdam UMC

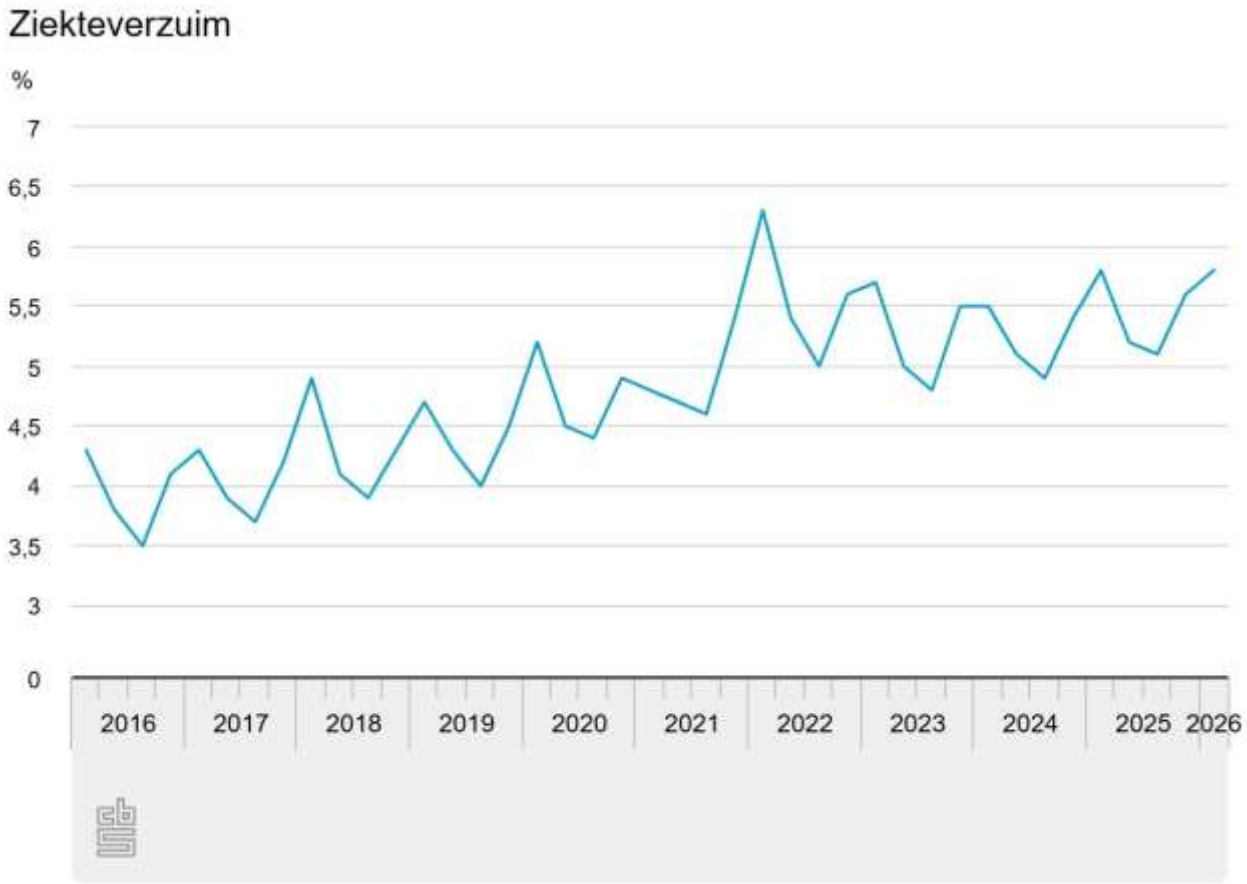
Agenda

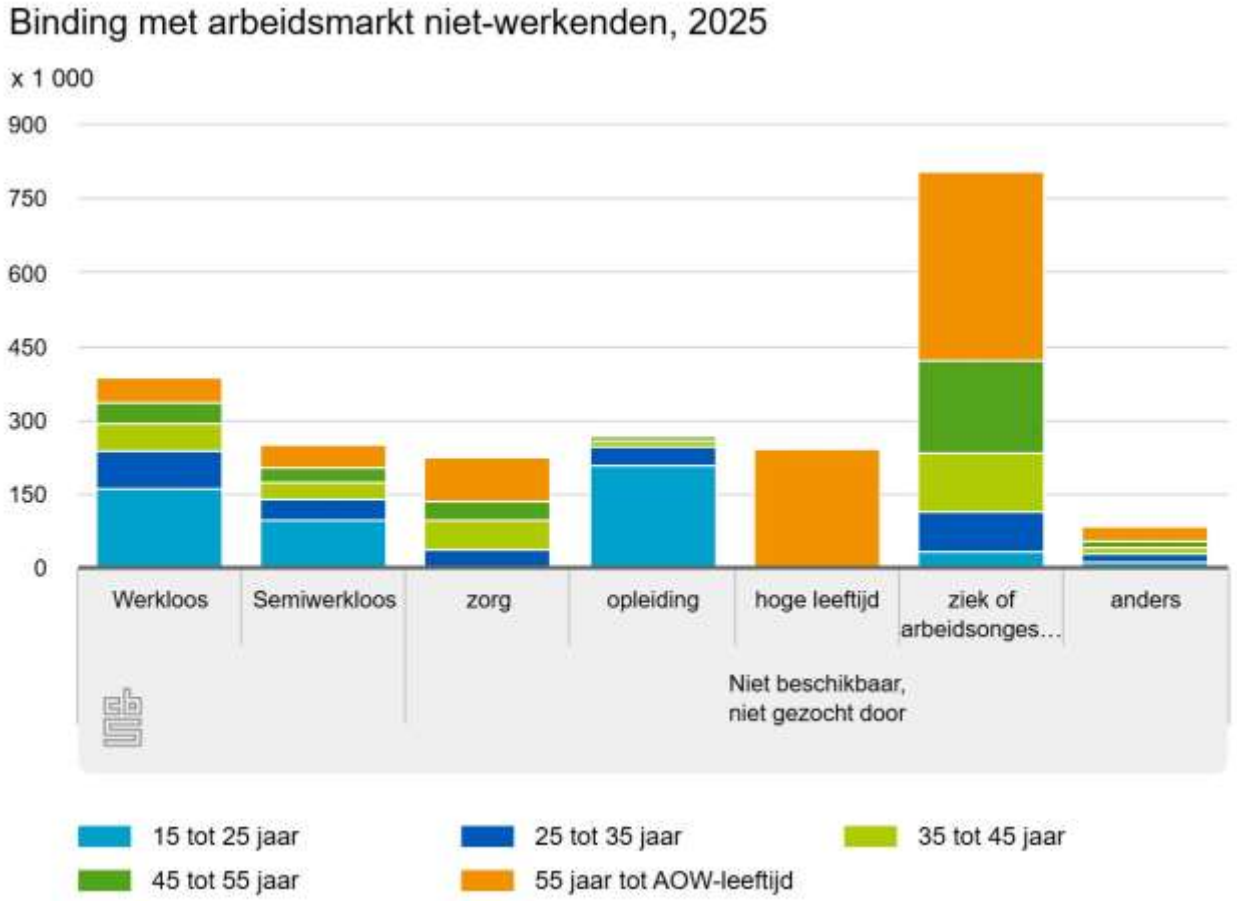
1. Noodzaak tot samenwerken

2. Voorbeelden van multidisciplinaire expertises en zorg bij werkgerelateerde aandoeningen en chronische aandoeningen

3. Mogelijkheid tot samenwerken

Werkt ons systeem nog wel?

[Ziekte of arbeidsongeschiktheid meest genoemde reden om niet te werken | CBS]

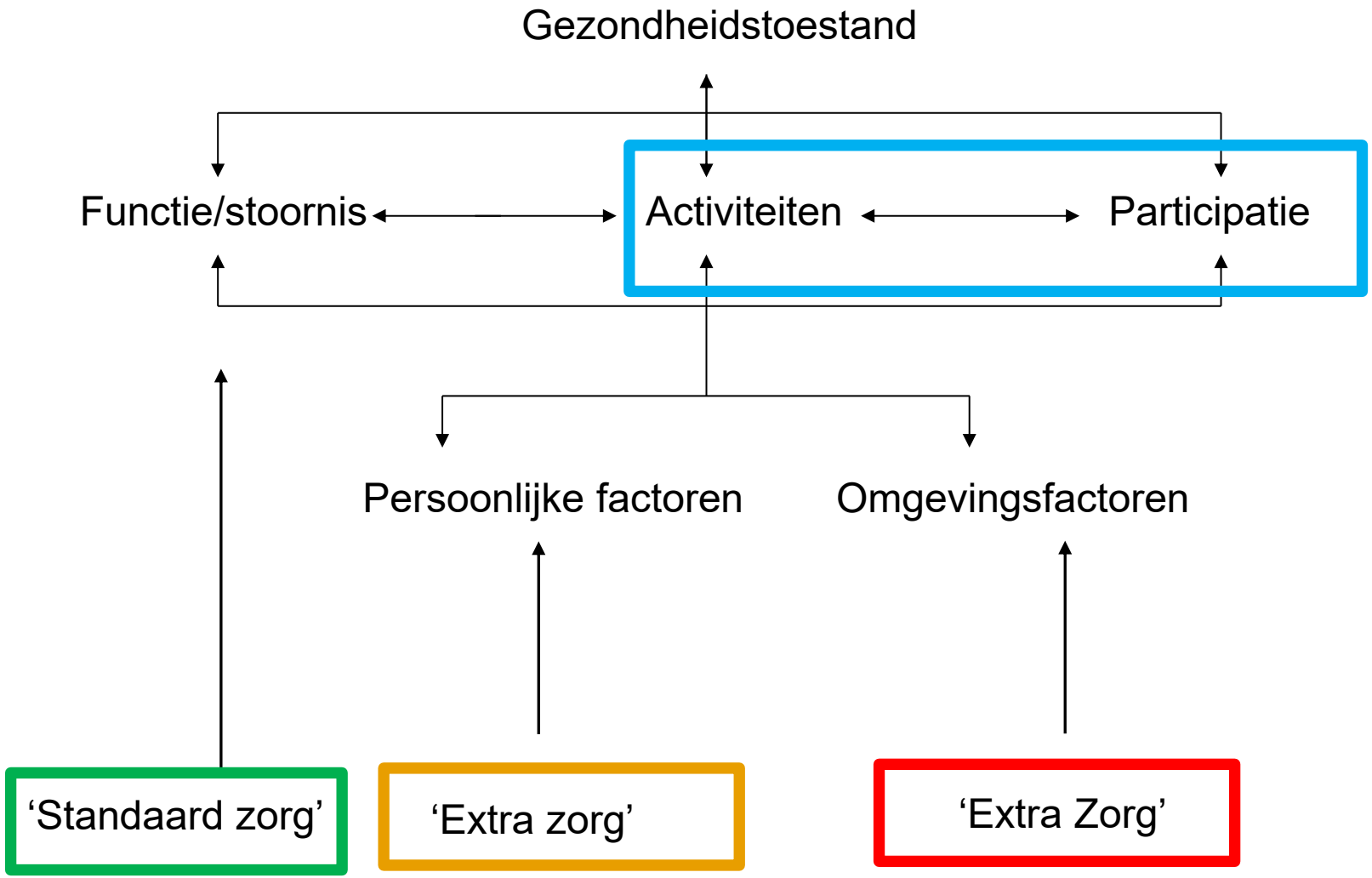
Twee trends

Aandacht voor (verbetering van) belastbaarheid chronisch zieke werknemer

Aandacht voor (verbetering van) preventie en diagnostiek van werkgerelateerde ziekten

https://www.arboportaal.nl/documenten/2023/10/30/szw-arbovisie-2040

Wereld GezondheidsOrganisatie WHO https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health

Multidisciplinaire diagnostiek en zorg voor arbeid en gezondheid

1. Kennis/gegevens uitwisselen tussen zorg- en arboprofessionals, *en zo nodig overleg*, ten behoeve van betere diagnostiek en re-integratie

2. **Gezamenlijk een diagnostiek**, behandel- of re-integratieplan opstellen met een gedeelde (eind) verantwoordelijkheid

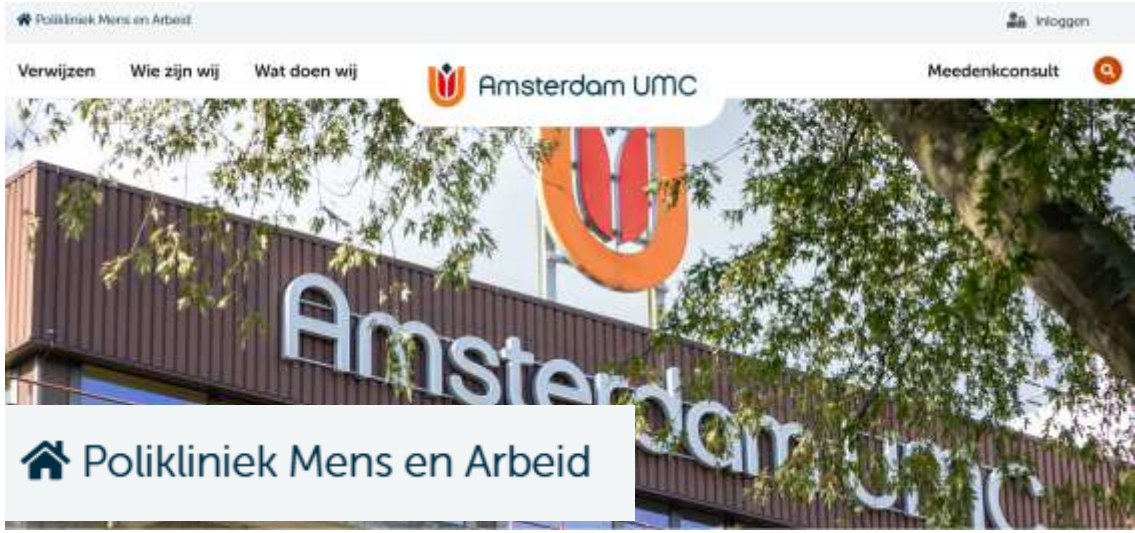
3. Zorg- en arboprofessionals werken over de grenzen van hun vakgebied heen. Ze delen kennis en vaardigheden en nemen, waar passend, onderdelen van elkaars taken over.

Choi B & Pak A. “Multidisciplinarity, interdisciplinarity and transdisciplinarity in health research, services, education and policy: 1. Definitions, objectives, and evidence of effectiveness” Clin Invest Med 2006; 29 (6): 351–364.

Verwijzen voor multidisciplinaire diagnostiek en zorg voor arbeid en gezondheid

heliomare

ONKAL

RIJNDAM VERBAAS JEZELF

Specialisme & Behandeling Praktische informatie Profe

Home > Arbeidsintegratie

Arbeidsintegratie

WEL 010 WERK EN LONGEN

Politie (motor) agent met gehoorklachten;
Verwijzing bedrijfsarts

Audiologisch onderzoek en consult KAG;
Multidisciplinair overleg

Diagnose en advies over:

- Aard en mate gehoorschade
- Inschatting mate werkgerelateerdheid
- Inschatting belastbaarheid
- Advies over PBM, werkaanpassingen en verdere behandelmogelijkheden

Lerares basisschool met multiple sclerose; verwijzing bedrijfsarts

Neuropsychologisch onderzoek
Gezamenlijk consult revalidatie arts en KAG;
Multidisciplinair overleg

Diagnose en advies over:

- Aard en mate mentale problemen
- Mogelijkheid orthese voor fysieke problemen
- Inschatting belastbaarheid
- Advies over werkaanpassingen en verdere behandelmogelijkheden

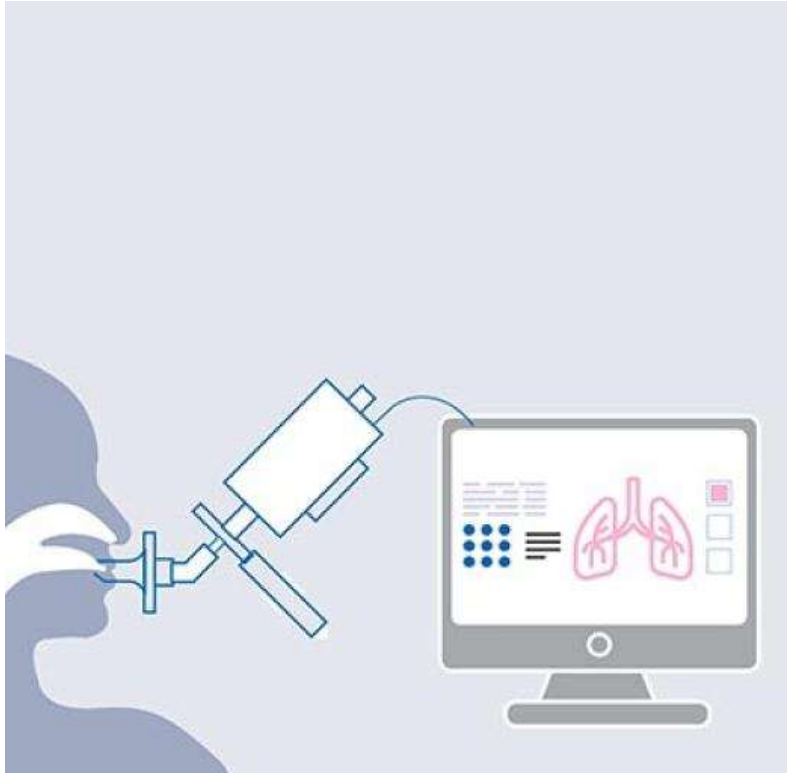

Metaalbewerker met luchtwegproblemen; samenwerken longarts

Longfunctie onderzoek; reversibiliteit en piekflow metingen
Consult KAG; Multidisciplinair overleg met arbeidshygiënist

Diagnostiek en advies over:

- Werkgerelateerd astma
- Relatie met blootstelling koelvloeistoffen
- Advies over werkaanpassingen en verdere behandelmogelijkheden

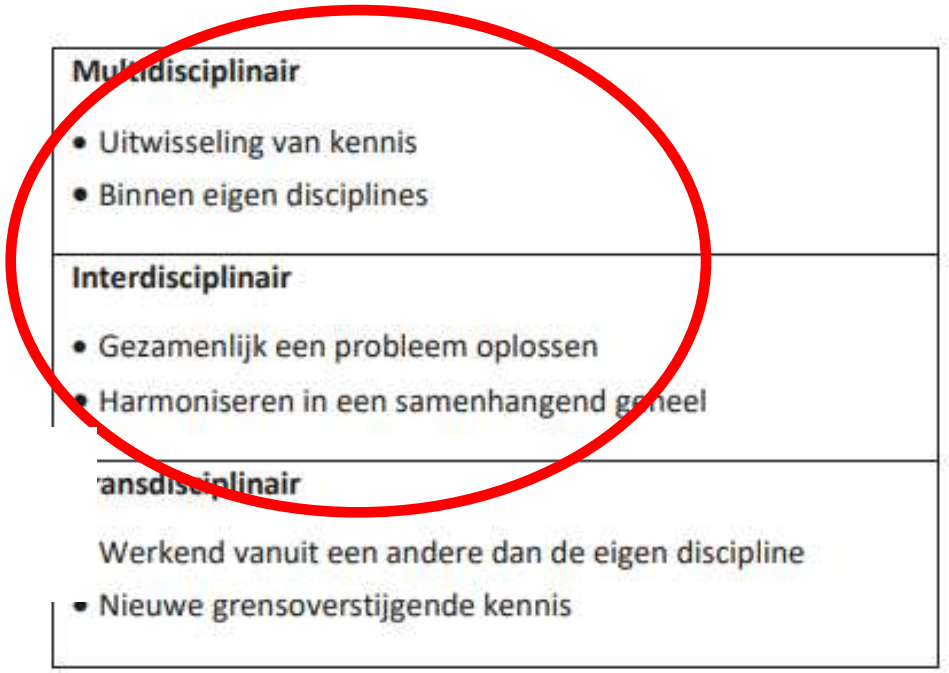

Wat valt op in Amsterdam?

Multidisciplinaire/interdisciplinaire intramurale diagnostiek
Aanvullende diagnostiek
Uitbreiding naar reguliere zorg is mogelijk

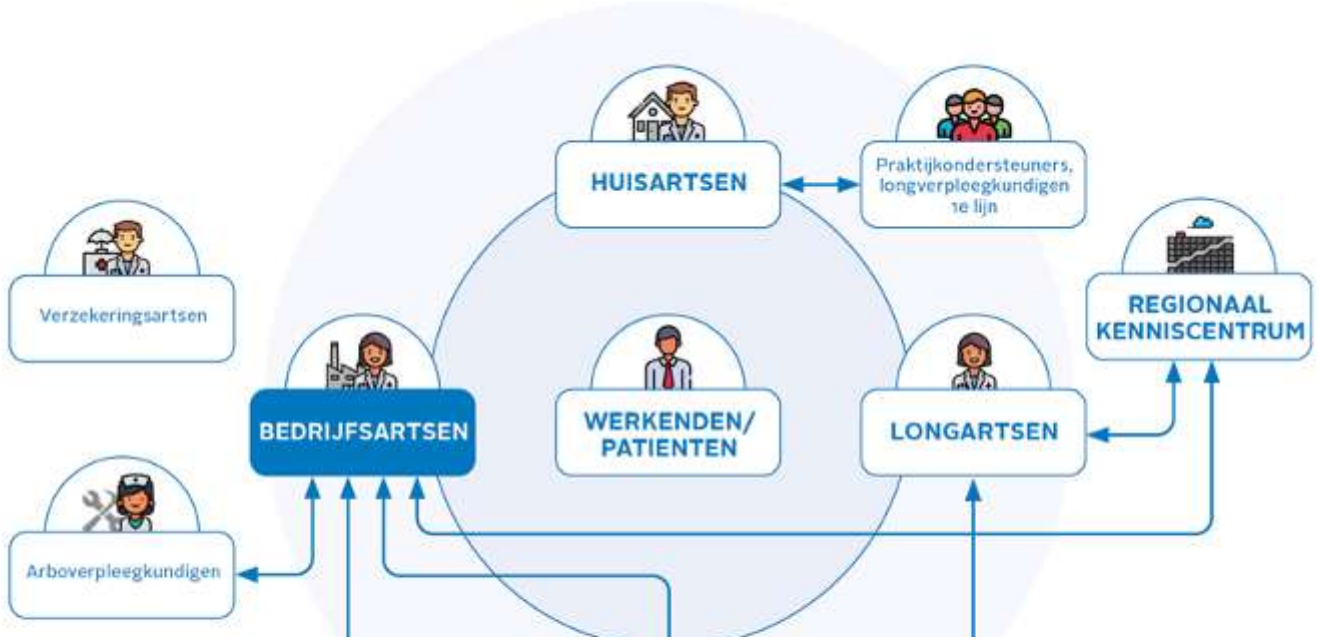
Vertrouwen en tevredenheid van patiënt is goed.

Deels te organiseren via DBC – deels via offerte werkgever

Zorgpad werkgerelateerde longziekten

Deels te organiseren via DBC – deels via offerte werkgever

Landelijk netwerk multidisciplinaire teams voor werkgerelateerde longaandoeningen

- 17 interviews met huisartsen, longartsen, bedrijfsartsen en arbeidshygiënisten
- twee observaties van MDO's in verschillende ziekenhuizen
- 80 vragenlijsten in regio Amsterdam/Utrecht

Boezeman EJ, et al. Factors Influencing Perceived Multidisciplinary Team Meeting Effectiveness in Teams Addressing Work-Related Respiratory Diseases: A Qualitative Study. J Multidiscip Healthc. 2026 Sep 9;19:617405.

Wat willen arbo- en zorgprofessionals bij verdenking op werkgerelateerde longziekten?

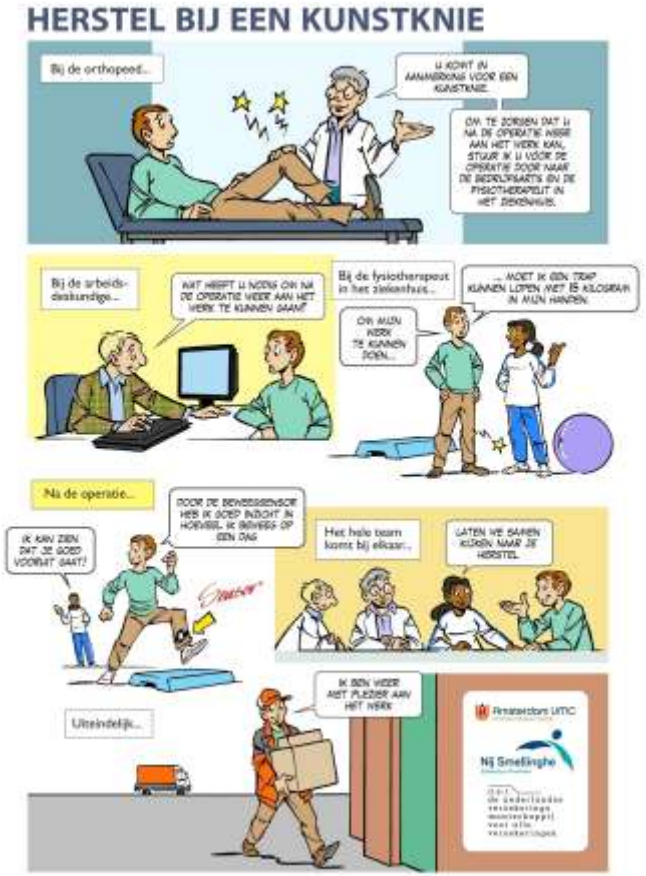
- de mogelijkheid voor bespreking casus in een regionaal MDO en of verwijzing naar expertise centrum

- de mogelijkheid voor arbeidsgeneeskundige of arbeidshygiënische expertise in een ziekenhuis

→ nu vervolg wetenschappelijk onderzoek naar de meerwaarde van dit zorgpad op patiënt en professional niveau

Boezeman EJ, et al. Factors Influencing Perceived Multidisciplinary Team Meeting Effectiveness in Teams Addressing Work-Related Respiratory Diseases: A Qualitative Study. J Multidiscip Healthc. 2026 Sep 9;19:617405.

Back at Work Surgery (BAAS) werk als onderdeel van het zorgpad voor knieprothese operatie

Gezamenlijk werkgerelateerde doelen Goal Attainment Scaling

Vroege arbeidsanalyse als onderdeel van zorg

MDO: Patiënt, fysiotherapeut, arbeidsdeskundige en bedrijfsarts verfijnen samen het werkhervattingsplan

Deels te organiseren via DBC – deels via offerte werkgever

Strijbos DO et al. The Effectiveness of the Back At work After Surgery (BAAS) Work-Integrated Care Pathway on Return to Work for Patients Receiving Knee Arthroplasty: A Study of Three Comparative Cohorts in the Netherlands. J Occup Rehabil. 2025 Dec;35(4):967-977.

BAAS creëert waarde voor patiënten, werkgevers en maatschappij

Effectiviteit bij 457 patïenten

- 16-25 dagen eerder 1e werkhervatting
- 27 dagen eerder volledige werkhervatting

Kosten evaluatie bij 270 patiënten

- € 4.493 – € 4.982 baten voor werkgever en maatschappij
- 532% – 590% rendement op investering voor werkgever en maatschappij

Strijbos DO et al. Return on Investment of the Back At Work After Surgery (BAAS) Care Pathway Compared to Care-as-Usual in Knee Arthroplasty. J Occup Rehabil. 2025 Dec;35(4):958-966.

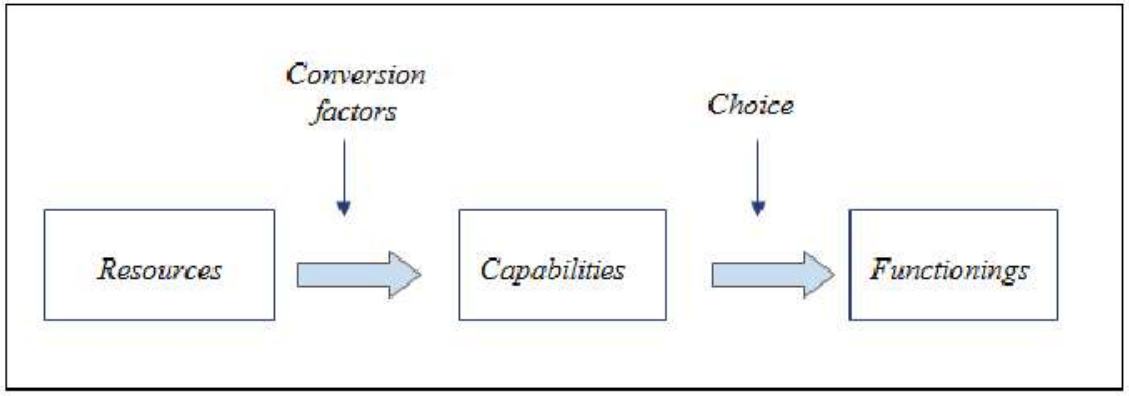
Arbeidsgerichte zorg in Radboud Nijmegen

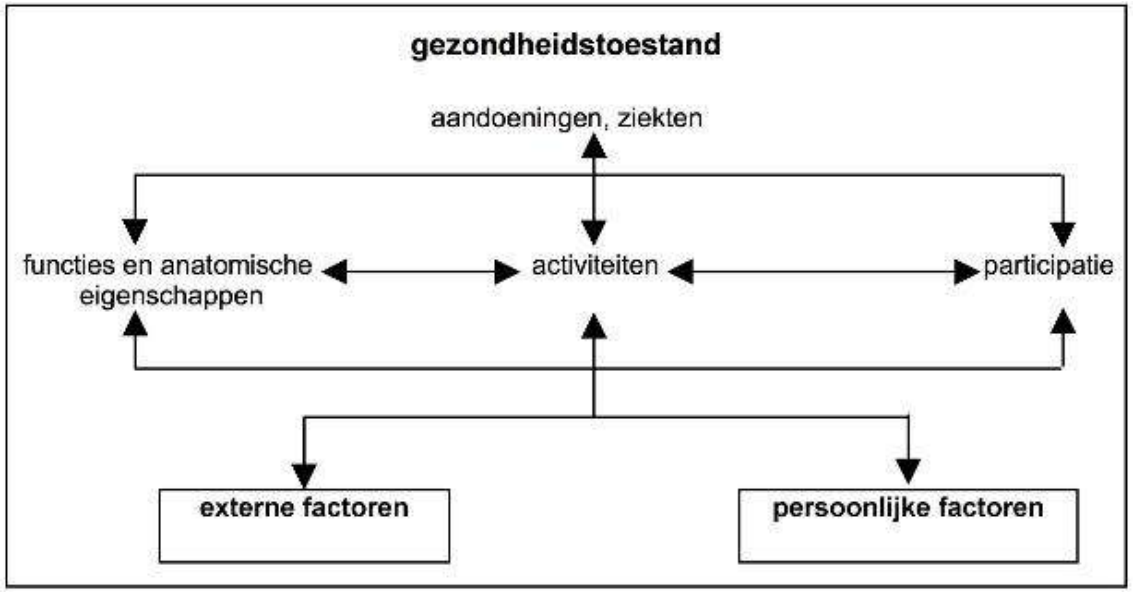
Journal of Occupational Rehabilitation
https://doi.org/10.1007/s10926-024-10215-w

Including 'Work as a Treatment Goal' in the Care for Patients with Chronic Diseases

The Development of a Generic Care Model—A Descriptive Study

Desiree J. S. Dona[1] · Marlies E. W. J. Peters[1] · Theo F. Senden[1] · Sjaak Bloem[2] · Herman Bartstra[1] · Marieke T. Jacobs[1] · Frederieke G. Schaafsma[3] · Patrick Jeurissen[4]

Wat valt op in Nijmegen

- Intramurale geïntegreerde zorg voor diverse aandoeningen
- Arbeidsparticipatie als behandeldoel
- Verpleegkundig specialist, ergotherapeut of maatschappelijk werker in de lead
- Klinisch arbeidsgeneeskundige onderdeel behandelteam
- Route intern via DBC: geen afhankelijkheid werkgever

→ Zie verder ‘Verkenning en ontwikkeling van een klinisch-arbeidsgeneeskundig / arbeidsgericht zorgmodel Oncologie’

Het kan wél….

Denemarken

Landelijk netwerk van arbeidsgeneeskundige afdelingen in de ziekenhuizen; onderzoek is gratis, de huisarts verwijst

Zweden

Afdeling arbeids- en milieugeneeskunde in elk universiteitsziekenhuis; multidisciplinair onderzoek op verwijzing

Finland

Nationaal expertisecentrum (FIOH) met eigen klinieken voor beroepsziekte diagnostiek

Italië

Arbeidsgeneeskundige afdelingen in ziekenhuizen, ook via de huisarts te benaderen

Duitsland

BG-ziekenhuizen van de ongevallenverzekering voor beroepsziekte diagnostiek en behandeling of revalidatie

Canada (Ontario)

Provinciale klinieken met artsen, hygiënisten en ergonomen voor arbeidsgerelateerde aandoeningen

Verenigde Staten

AOEC-netwerk: 40+ academische klinieken voor arbeids- en milieugerelateerde aandoeningen

Nederland is de uitzondering!

Bronnen: ouh.dk, ki.se, ttl.fi, inail.it, bg-kliniken.de en dguv.de · ohcow.on.ca · osha.gov/aoec.org (geraadpleegd oktober 2026)

Department of Occupational and Environmental Medicine

Clinical treatment

The main focus of the Department of Occupational and Environmental Medicine is to diagnose work-related diseases. Moreover, the department gives advice to pregnant women on working environment issues and offers telephone counselling. The stress clinic diagnoses and offers counselling on work-related stress issues.

During the last years we have introduced an evidence-based treatment of work-related stress based on a cognitive behavioural programme delivered in a group format.

Drie wegen om het te betalen …

Via het reguliere zorgstelsel	Via de (sociale) verzekering	Via de overheid
Denemarken, Zweden, Italië, Finland	Duitsland, België, Verenigde Staten	Canada (Ontario), Finland
Een afdeling voor werk en gezondheid is normale specialistische zorg: de huisarts of specialist verwijst en de zorgverzekeraar betaalt.	De ongevallen- of beroepsrisico verzekering betaalt diagnostiek en re-integratie van werkenden.	Gratis, laagdrempelig aanbod om onderherkenning van beroepsziekten tegen te gaan.

Eén afdeling voor arbeid en gezondheid met twee doelen

Betere diagnostiek bij ziekte door het werk én betere zorg voor patiënten met een chronische aandoening die worstelen met werkbehoud. Eén afdeling en één bekostiging.

Bronnen: bg-kliniken.de, fedris.be, aoec.org/ osha.gov, ohcow.on.ca, tyosuojelu.fi

Toekomstwens… Laagdrempelig verwijzen én samenwerken

Diagnostiek, Advies en Interventies

Take home

Intramuraal en transmuraal samenwerken bij arbeid en gezondheid is nodig en kan beter!

Dank voor de aandacht!

f.schaafsma@amsterdamumc.nl